

Vlada Republike Slovenije

Gregorčičeva 20, 25
1000 Ljubljana

gp.gs@gov.si

Velenje, 29. 10. 2025

ZADEVA: Pobuda za sprejem Sklepa o ustanovitvi Strokovnega sveta za civilni nadzor nad izvajanjem prestrukturiranja SAŠA regije

Spoštovani predsednik in člani Vlade Republike Slovenije,

Zavod SOLIDAR in Ljudska iniciativa Velenje, skupaj s podporo 2.500 prebivalc in prebivalcev Savinjsko-Šaleške regije, v prilogi podajamo pobudo za sprejem Sklepa o ustanovitvi Strokovnega sveta za civilni nadzor nad izvajanjem prestrukturiranja SAŠA regije.

Pobuda je neposredno povezana s procesom izvajanja projektov iz Sklada za pravični prehod ter z Zakonom o razvojnem prestrukturiranju Savinjsko-Šaleške premogovne regije, katerega priprava poteka v okviru Ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj, kakor tudi z drugimi relevantnimi zakoni, javnimi razpisi in prihajajočimi predpisi, med drugim z zakonom o zapiranju Premogovnika Velenje.

I. Namen in utemeljitev pobude

Savinjsko-Šaleška regija je v zadnjih letih izpostavljena pomembnim gospodarskim, okoljskim in socialnim spremembam. Izvajanje prestrukturiranja poteka s podporo številnih javnih in evropskih virov, vrednih več sto milijonov evrov, ki bodo odločilno vplivali na razvoj regije in kakovost življenja njenih prebivalcev.

Kljub temu je bila večkrat izražena zaskrbljenost zaradi pomanjkanja preglednosti, omejenega vključevanja javnosti ter nejasnih meril pri izbiri projektov, ki naj bi se financirali iz Sklada za pravični prehod in drugih virov. Civilna družba pri tem do danes ni imela systemske, neodvisne vloge v spremljanju izvajanja teh procesov.

Dogajanja v zadnjih letih, od nejasnih postopkov pri pripravi projektov do dvomov o ustreznosti porabe evropskih sredstev, kažejo, da je vzpostavitev neodvisnega civilnega nadzora nujna za preprečevanje napak, ki bi imele dolgoročne finančne in socialne posledice za celotno regijo.

Predlagani Strokovni svet za civilni nadzor bi zagotovil:

- preglednost odločanja in porabe sredstev,
- preprečevanje korupcijskih tveganj,
- strokovno presojo učinkov projektov,
- ter krepitev zaupanja javnosti v procese pravičnega prehoda.

Svet bi združeval predstavnike države, lokalnih skupnosti, sindikatov, gospodarstva in civilne družbe ter s tem vzpostavil uravnotežen mehanizem demokratičnega nadzora.

II. Sklepni poudarki

Pobuda temelji na prepričanju, da bo vzpostavitev Strokovnega sveta prispevala k:

- odgovorni in pregledni porabi javnih in evropskih sredstev,
- vključevanju lokalnih prebivalcev v nadzor nad procesi prehoda,
- in krepitvi zaupanja v državne institucije, ki vodijo ta proces.

Izkušnje iz preteklih projektov v Šaleški dolini (npr. pri energetskih naložbah in javnih investicijah) kažejo, da brez neodvisnega nadzora civilne družbe obstaja resno tveganje za ponavljanje napak, ki so regijo že drago stale – finančno, okoljsko in socialno.

Ustanovitev Strokovnega sveta za civilni nadzor je nujna za zagotovitev transparentnosti, demokratične legitimnosti in pravičnega prehoda. Doslej je pri procesih prestrukturiranja pogosto manjkalo sistematičnega vključevanja civilne družbe, lokalnih prebivalcev in neodvisnega nadzora nad porabo javnih in evropskih sredstev.

Predlagani Svet predstavlja institucionalni mehanizem, ki zagotavlja, da se glas prebivalcev sliši in da se prehod ne vodi zgolj po interesih političnih ali gospodarskih elit.

Predlagana sestava sveta – vključitev predstavnikov občin, gospodarstva, sindikatov in zlasti civilne družbe preko javnega poziva (v sodelovanju z Zavodom SOLIDAR) – krepi raznolikost pogledov, legitimnost odločitev in neposredno vlogo ljudi, ki bodo posledice prestrukturiranja najbolj občutili.

Z zagotovljenim financiranjem delovanja sveta iz sredstev Ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj se ustvarjajo pogoji za njegovo strokovno in učinkovito delo. Tak pristop preprečuje, da bi svet postal zgolj formalnost brez prave vloge, ter omogoča sistematičen, neodvisen in javno odgovoren nadzor nad porabo sredstev. Le z ustrežno strokovno in administrativno podporo bo svet lahko varoval interese regije, zaposlenih in prihodnjih generacij ter krepil zaupanje javnosti v pravičen prehod.

Predloženi dokument predstavlja osnutek sklepa, ki ga pobudniki razumemo kot izhodišče za nadaljnji dialog in usklajevanje z Vlado Republike Slovenije ter pristojnimi ministrstvi. Naš cilj je, da se vsebina sklepa pred njegovim sprejetjem uskladi na način, ki bo zagotovil strokovnost, transparentnost in učinkovito vključevanje civilne družbe v proces prestrukturiranja SAŠA regije.

V upanju, da bo Vlada Republike Slovenije pobudo obravnavala s potrebno pozornostjo in razumevanjem za posebne okoliščine SAŠA regije, vas lepo pozdravljamo.

S spoštovanjem,

Priloge:

- Predlog sklepa o ustanovitvi Strokovnega sveta
- Obrazložitev predloga
- Preglednica podanih predlogov - Zakona o razvojnem prestrukturiranju savinjsko-šaleške premogovne regije
- Seznam podpisov (2.500)

Zavod SOLIDAR
Asmir Bečarević

Ljudska iniciativa Velenje
Sara Bajec

**Sofinancira
Evropska unija**

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti EACEA.